E68/2022 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto, REPowerEU-suunnitelma

Pekka Grönlund työ- ja elinkeinoministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

REPowerEU-suunnitelma

- **Komissio antoi 18.5.2022 REPowerEU-suunnitelman. Tavoitteena katkaista mahdollisimman pian riippuvuus fossiilisten polttoaineiden tuonnista Venäjältä sekä vauhdittaa siirtymää puhtaaseen energiaan.**
- **Käsitelty Eurooppa-neuvostossa 30.-31.5.2022.**
- **Suunnitelma sisältää seuraavat esitykset:**

  - Energiansäästöä koskeva tiedonanto (tiedonanto) – COM(2022) 240
  - EU:n energiaulkosuhdestrategia (tiedonanto) – JOIN(2022) 23
  - EU :n aurinkoenenergiastrategia Solar Strategy (tiedonanto) – COM(2022) 221
  - Muutosehdotukset seuraaviin direktiiveihin: uusiutuvan energian direktiivi, energiatehokkuusdirektiivi, rakennusten energiatehokkuusdirektiivi– COM(2022) 222
  - Komission suositus lupamenettelyistä ja sähkönhankintasopimuksista (komission suositus) – COM(2022) 3219
  - Muutosehdotus elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta koskevaan asetukseen sekä asetuksiin 2021/1060, 2021/2115, 2003/87/EC ja päätökseen 2015/1814 – COM(2022) 231 final

- **Suunnitelman osana esitetyistä lainsäädäntöehdotuksista laaditaan erilliset U-kirjelmät.**

Muutosehdotukset liittyen 55-valmiuspakettiin

- **REPowerEU-suunnitelma pohjautuu 55-valmiuspaketin täyteen toimeenpanoon.**
  - Paketti ei muuta 55-valmiuspaketin 55 prosentin kasvihuonekaasupäästöjen vähennystavoitetta vuoteen 2030 mennessä. Komission mukaan nopea Venäjä-riippuvuudesta irtautuminen kuitenkin edellyttää uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden tavoitteiden uudelleentarkastelua.
- **Komissio ehdottaa, että energiatehokkuusdirektiivin vuoden 2030 EU-tason energiankulutuksen vähentämisen tavoite kiristetään 55-valmiuspaketissa ehdotetusta -9 prosentista -13 prosenttiin.**
- **Komissio ehdottaa, että uusiutuvan energian tavoite nousee 55-valmiuspaketissa ehdotetusta 40 prosentista 45 prosenttiin EU:ssa vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi muutoksia lupamenettelyiden nopeuttamiseen ja yksinkertaistamiseen.**
- **Komissio ehdottaa rakennusten energiatehokkuusdirektiivin muutosta, jolla varmistetaan uusien rakennusten aurinkoenergiavalmius sekä aurinkoenergialaitteistojen asentaminen rakennuksiin.**
  - Sopivien aurinkoenergialaitteistojen käyttöönottovelvoitteet tulisivat sovellettavaksi vaiheittain: vuoden 2026 loppuun mennessä uusille julkisille ja liikerakennuksille sekä vuoden 2027 loppuun mennessä olemassa oleville julkisille ja liikerakennuksille, koskien näissä rakennustyypeissä yli 250 m2:n rakennuksia. Kaikissa uusissa asuinrakennuksissa aurinkoenergialaitteiden käyttöönotto tulisi varmistaa vuoden 2029 loppuun mennessä

REPowerEU-suunnitelman rahoitus 1/2

- **Komissio esittää, että elpymis- ja palautumistukiväline (RRF) toimisi kehikkona REPowerEU -rahoituksen kanavoimiselle ja hankkeiden toimeenpanolle.**
  - Jäsenmaiden elpymis- ja palautumissuunnitelmiin olisi sisällytettävä erillinen REPowerEU-luku, jonka tulisi sisältää uudistuksia ja investointeja, joilla monipuolistetaan energian toimituslähteitä unionissa tai vähennetään riippuvuutta fossiilisista polttoaineista ennen vuotta 2030.
- **Päivitettyjen elpymissuunnitelmien ja REPowerEU-luvun laadintaa ohjaisivat vuoden 2022 maakohtaiset suositukset, jotka sisältävät jokaiselle jäsenvaltiolle energiapolitiikkaan liittyviä suosituksia.**
  - uudistuksien ja investointien olisi lähtökohtaisesti oltava uusia, ei aikaisempaan elpymissuunnitelmaan sisältyneitä toimenpiteitä.
- **REPowerEU-tavoitteita koskisi erillinen arviointikriteeri. Merkittävin sisällöllinen muutos olisi rajattu poikkeus ’ei merkittävää haittaa’ – periaatteesta, joka koskisi uudistuksia ja investointeja, joilla edistetään öljyn ja maakaasun välitöntä toimitusvarmuutta toimituslähteitä monipuolistamalla.**

REPowerEU-suunnitelman rahoitus 2/2

- **Rahoitus kanavoitaisiin kolmesta rahoituslähteestä:**
- **1) Avustusmuotoinen rahoitus tulisi uudesta 20 mrd. rahoituksesta, joka siirrettäisiin päästökaupan markkinavarausvarannon päästöoikeuksien myymisestä saaduista tuloista.**
  - Markkinavakausvarannon päästöoikeuksia huutokaupattaisiin, 31.12.2026 mennessä kunnes 20 miljardia on saatu tuloutettua.
  - Komission ehdotus on ristiriidassa markkinavakausvarannon toimintaperiaatteiden kanssa.
- **2) Toinen rahoitusväylä muodostuisi vapaaehtoisesta mahdollisuudesta siirtää koheesiorahastojen sekä maaseudun kehittämisrahaston jäsenmaakohtaista rahoitusta RRF-välineen REPower-lukuun.**
  - Sekä koheesiopolitiikan rahastoista että maaseudun kehittämisrahaston (Pilari II) kansallisista saannoista olisi molemmista mahdollista siirtää 12,5 prosenttia REPowerEU-toimiin
- **3) Kolmantena rahoitusväylänä komissio esittää RRF-välineen käyttämättä olevan lainamuotoisen tuen (noin 225 mrd. euroa) hyödyntämistä REPowerEU:n toimiin.**

→ REPowerEU:n toimiin olisi tiedonannon mukaan tällöin kohdennettavana yhteensä melkein 300 mrd. euroa.

Muut aloitteet

- **REPOwerEU-suunnitelma sisältää useita tiedonantoja ja muita instrumentteja, jotka tähtäävät energian säästämiseen, energian hankintalähteiden monipuolistamiseen ja fossiilisten polttoaineiden ripeään korvaamiseen.**
- **Komissio nostaa energian säästämisen esille nopeimpana ja helpoimpana tapana vähentää Venäjä-riippuvuutta.**
  - Komissio ehdottaa nopeita käyttäytymisen muutokseen kohdistuvia toimia, joilla pyritään pääasiassa vaikuttamaan öljyn ja maakaasun käytön vähentämiseen.
  - Toimet kohdistuisivat lähinnä kotitalouksien ja palvelusektorin lämmitykseen sekä liikenteeseen. Toimet ovat luonteeltaan lähinnä tiedotusta, vaikuttamista ja tukemista.
- **Komissio kuvaa kuinka EU työskentelee tiiviisti kansainvälisten kumppaneiden kanssa toimitusten monipuolistamiseksi ja energian hintojen nousun hillitsemiseksi.**
- **Fossiilisten tuontipolttoaineiden korvaamiseksi uusiutuvan energian lisäksi myös vedyllä on tärkeä rooli fossiilisten tuontipolttoaineiden korvaamisessa.**
  - Tiedonannossa komissio nostaa EU:n tavoitteeksi, että vuoteen 2030 mennessä EU:ssa tuotetaan 10 miljoona tonnia uusiutuvilla energianlähteillä tuotettua vetyä ja lisäksi 10 miljoonaa tonnia vetyä tuodaan EU:hun.
- **Myös mm. teollisuuden rooli ja älykkäät investoinnit keskeisiä.**
  - Uusi Verkkojen Eurooppa –välineen rahoitushakukierros vuodelle 2022.

Valtioneuvoston kanta 1/3

- **Suomi tukee komission tiedonannossa asettamaa tavoitetta katkaista mahdollisimman pian riippuvuus fossiilisten polttoaineiden tuonnista Venäjältä ja pitää hyvänä, että EU reagoi nopeasti yhdessä akuuttiin tilanteeseen**
- **Suomi tukee komission ehdotusta uusiutuvan energian tavoitteen nostamisesta. Suomi kuitenkin korostaa, että jäsenvaltioille tulee jättää riittävästi kansallista liikkumavaraa energialähteitä sekä edistämiskeinoja koskien**
- **On tärkeää, että yhteisen energiankulutuksen tavoitteen kiristäminen ei vaaranna Suomen omaa hiilineutraalisuustavoitteen toteutumista, ja että se edistää Suomen irtaantumista Venäjältä tuotavasta öljystä ja maakaasusta. Energiankulutuksen tavoitteessa on otettava huomioon teollisuuden sähköistymisen ja puhtaan vedyn tuotannon vaatima lisääntyvä sähkön tarve.**
- **Suomi tulee tarkastelemaan rakennusten energiatehokkuusdirektiivin ehdotusta kiinnittäen erityisesti huomiota kustannustehokkuuteen, teknologianeutraaliuuteen sekä olemassa olevia rakennuksia koskeviin säännöksiin ja niistä aiheutuviin kustannuksiin.**

Valtioneuvoston kanta 2/3

- **Suomi tukee komission esittämää lähtökohtaa, jonka mukaan REPowerEU:n toimiin hyödynnettäisiin pääosin olemassa olevaa EU-rahoitusta.**
- **Suomi suhtautuu avoimesti myös RRF-välineen käyttämättä olevan lainamuotoisen rahoituksen hyödyntämiseen REPowerEU:n toimissa. Asiaan otetaan tarkemmin kantaa lainsäädäntöehdotuksen käsittelyn yhteydessä.**
- **Ohjelman toteutusaikataulun tulisi mahdollistaa joustoja investointien käynnistymisen ja loppuunsaattamisen aikataulun osalta.**
- **Suomi suhtautuu varauksellisesti komission ehdotukseen markkinavakausvarannon päästöoikeuksien huutokauppaamisesta uusien tulojen hankkimista varten. Markkinavakausvarannon päästöoikeuksien käyttö fiskaalisiin tarkoituksiin on ristiriidassa markkinavakausvarannon toimintaperiaatteiden kanssa ja saattaa alentaa merkittävästi päästöoikeuden hintaa sekä aiheuttaa markkinahäiriön. Suomi pitää tärkeänä arvioida ehdotuksen vaikutuksia päästökauppamarkkinaan sekä EU:n päästövähennystavoitteiden saavuttamiseen.**

Valtioneuvoston kanta 3/3

- **Suomi kiinnittää huomiota siihen, että myös ydinenergia on osa ratkaisua fossiilisista polttoaineista irtautumisessa.**
- **Suomi pitää hyvänä komission tavoitteita vedyn tuotannon lisäämisestä sekä energiaintensiivisen teollisuuden roolin huomioimista tiedonannossa. Siirtymä vetytalouteen edellyttää hyväksyttävän vedyntuotannon määrittelyä siten, että se kattaa erilaiset vähäpäästöiset valmistustavat, kuten ydinvoimalla valmistetun vedyn.**
- **Suomi pitää tervetulleena uutta Verkkojen Eurooppa –välineen rahoitushakukierrosta, jossa painotetaan REPower EU-tiedonannon tavoitteita.**
- **Valtioneuvoston tarkemmat kannat tiedonannon yhteydessä annettuihin lainsäädäntöehdotuksiin esitetään niitä koskevissa erillisissä U-kirjelmissä.**

Kiitos